

Cambridge IGCSE™

FIRST LANGUAGE SETSWANA

0698/01

Paper 1 Reading and Writing

October/November 2025

INSERT

2 hours

INFORMATION

- This insert contains the reading passages.
- You may annotate this insert and use the blank spaces for planning. **Do not write your answers** on the insert.

TSHEDIMOSETSO

- Mametlelelo e e na le ditemana tsa go buisa.
- O ka kwala leina la tsenyeletso e, mme wa dirisa sebaka se se lolea go dira ipaakanyetso ya gago. **O se ke wa kwala dikarabo tsa gago** mo tsenyeletsong.

This document has **4** pages.

Karolo A

Bala **Temana A** mme o arabe Potso 1(a)–(f) le Potso 2(a)–(c) mo pampiring e ya dipotso.

Temana A: O re tshegisa ka baditšhaba

'Baya pelo, morutabana. Tsothe di tlaa siama. Di tlhamalala thwii jaaka thupa ya moretlwa. Ga ke re ga twe. Ke a dumela, nnyaya ke a itse gore di tlaa siama. Baya pelo mma ...' Mogokgo a tswela pele a fapogile tsela ya ga Morongwe gotlhelele: Morutabana, kana maduo ale a ditlathlthobo tsa kgweditharo a kae? A a setse a tlhakantswe le a mangwe, go bile go bonwe maduogare a ngwana mongwe le mongwe mo setlhopheng sa gago le mo mophatong wa ntlha otlhe? A e re o sa ntse o eme ka dinao jalo, o botse motlatsamogokgo Mathibe gore a fa go riana, madi a leeto la ka moso go ya dikgaisanong tsa mmimo tsa sedika a phuthilwe mo baneng. Mogolo o rongwa a eme ...? Morongwe a utlwa ditsebe tsa gagwe di lela ditshipi. Tlhang e kete mogokgo o leka go goga letlhaku? Fa go sa nna jalo, a go raya gore mogokgo ga a tthaloganye tlalelo le bothata jo ke leng go jona? Motho wa mosadi ke ise ke ko ke dire mo botshelong jotlhe jwa me, ke tlaa bona ke dirile eng tota? Fa nkabo nkile ka dira, nkabo ke ne ka patetsa sengwenyana gongwe, se nkabong ke ithologa mokgosi ka sona puso e sa ntse e dikadika. 5

Totatota monna yo wa mogokgo o raya eng fa a re motho a bee pelo? A dikgwedi di le tharo ke ntse ke e beile, ga di a lekana? Motho a ka bo a lebala kwa a beileng pelo gona! O bua ka maduo a bana, ka ga dikwalo tse di tshwanetseng go tshwaiwa le ka ga maeto a bana a a sa feleng. Nna ke a dira, mme ke tsamaya fela. Ke setse ke tlhoka le mafura a a tlolwang le sesepa sa go tlhatswa maratha a ke sa leng ke boa ka ona kwa sekolong. Mme gona ke a dira, ke thapilwe jaaka botlhe ... Ga twe le nna, jaaka ba bangwe botlhe, ke bontshe matlhagatlhaga, boikarabelo le bopelotelele mo baneng ... le seriti mo go bona. 15

Pelo ya Morongwe ya ntshofalela pele fa a gakologelwa motsing e neng ya re a sena go feta setlhotšhwana sa basetsana ba foromo ya botlhano, sa swa ka ditshego. Motho wa mosadi? Pelo ya ya mafisa. A akanya gore ba tshega ena ka ditlhako tse di sokameng tse di ntseng di re setlhee, ka go tlhoka pholeše. A akanya gore ba lemogile leratha la gagwe la onoroko le ... A akanya gore ba tshega ka gonne ba setse ba mo itse ka diaparo jaaka kgomo e itsiwe ka mmala, mme ba gkgamaditswe ke gore a motho yo o neng a mo tthagaladitse o sule, fa a sa ye go kopa dikapolelo tse dingwe. Tshotlego. Mogokgo ena a re a bee pelo. 20

Batho ba bangwe ba rwele maje boemong jwa dipelo. Morongwe a gakologelwa gore fa a ne a le kwa yunibesithing ngwaga wa bofelo wa dithuto tsa borutabana, ena le balekane ba gagwe ba ne ba lora ditoro tse di sa feleng. E ne e le ba lesomo le le ititeileng sehuba gore ba ineela ka pelo le mowa mo go fatlhoseng setšhaba sa bana ba thari e ntsho. Ba ne ba re mo ditlamong tse di se nang palo, bona ba tlaa bofolola setšhaba mo botlhokakitsong. 30

Ba ne ba dumela gotlhelele gore fa botlhokakitso bo fedisitswe, setšhaba se tlaa ipofolola ka sosi mo ditlamong tsa methale e mengwe. Morongwe e ne e le wa lesomo le le tlholang le supa batho ba bangwe ka monwana gore ga ba na boitshoko, ba kgelogela dikano tsa bona bonolo ka bonako, e bile ke batho ba ba rekwang bonolo ka bonako ka madi jaaka Jutase, gonne ba akofa go lebala mokgaphe gare ga mekgaphe, mokgaphe wa loso le botshelo. E ne e le wa lesomo le le neng le ise le lekwe, le elwe ka makhubukhubu a lewatle la botshelo. Mo go lesomo le, mathata a go ruta a ne a simolola a bile a felela mo go ipaakanyetseng dithuto, go tsena mo tlelaseng o bo o duma jaaka phago: o rotloetsa, o kgalema, o laya; e bo e le fa tiro e wetse. Ba ise ba ke ba utlwele gore morutabana a ka nna dikgwedi a sa amogele, a nna a setlhefaditse melomo. 35

Fa a tswa mo maibing a dikakanyo tsa gagwe, ke fa mogokgo a ipoa kgatsu ka kopo: 'Mmeseterese ke kopile gore o mpoletse mo go rre Mathibe gore...' A ka le fetsa? Ga a ka a le kgwa lotlhe mogokgo yo, ke fa Morongwe a fapaana le taolo ntswa a e tthalogantse! 40

'Mogokgo, a le gompiano o sa ntse o nthaya o re ke bee pelo? Wena gape rre mogokgo? Ke bee pelo go fitlha leng?' A sesafatsa lentswe a sosobantse phatla mosetsana, a mmolelela masana a kokometse. 'Ke bee pelo go fitlha leng? Kwa sekolong fa ke ne ke gwerisetswa borutabana, ga ke ise ke rutiwe gore e re ke sa amogele, ke sotlege go le kana, ke bee pelo. Go tilwe ke beele bana pelo e seng ba Lefapha la Thuto. Rre mogokgo yo o tlotlegang, a o raya gore mo Lefapheng le le tlotlegang le, ga go rone fa motho a ka dira dikgwedi di le tharo a sa duelwe-mme e bile e le setlabošwana? Morongwe a thubagana ka selelo jaaka leru, a sa le a utlwile gore fa a ka se ka a kgwa pelo e e mmetileng e, e tlaa mo somola mowa. E rile a tswa ka ofisi, a thubaganya setswalo. Mogokgo a sala ka leleme le ngaparetse magalapa.

45

50

Karolo B

Bala **Temana B** mme morago o arabe **Potso 3** mo pampiring ya dipotso e.

Temana B: Tlhotlheetso ya Botlhale jwa Maitirelo (BM) mo bašweng

Mo dingwageng tse di fetileng, dithekenoloji tse di theilweng mo go BM di ile tsa simolola go fetola matshelo a rona a letsatsi le letsatsi. Diphetogo tse dintšhwa di dirwa ka lobelo lo lo kwa godimo, e seng fela mo mafelong a go direlwang mo go ona, kwa gae le kwa dikolong. Ditshamekisi tse di dirisiwang ke BM di naya bana ditšhono tsa go tshameka, le dithulaganyo tse dingwe tse di tsweletsang kitso e e tlhatlhosang maemo a go bala le go kwala, ba nne le bokgoni jwa go dirisana le setšhaba le kgolo ya puo. 5

Go na le dipatlisiso di le mmalwa tse di dirilweng ka ga ditlhotlheetso tse di molemo mo dithulaganyong tse di theilweng mo go BM bogolosegolo mo bašweng. Dipego le dipatlisiso tsa sešweng di bontsha gore BM bo na le seabe se se botlhokwa thata mo dikarolong tsa thuto le go ithuta, le tsa pholo le boitekanelo. Mo thutong ya semmuso, thekenoloji ya thuto e e maatlafaditsweng ke BM jaaka dithulaganyo tse di botlhale tsa go ruta, dithulaganyo tsa kharihulamo tse di rulagantsweng sentle, le botlhale jo bo bonalang e kete boammaaruri bo ka tokafatsa dipoelothuto. Gape di neela bašwa maitemogelo a a itumedisang a go ithuta mo mafelong a thuto a a sa rulaganyediwang le a a golaganeng. 10

Bašwa ba ka tlhama le go rulaganya metshameko e e theilweng mo go BM go dirisana le batho, ditshwantshiso, di-chatbot le diroboto tsa mmatota tse di nang le mesola e megolo ya boitlhamedi, go ithuta le go itlhalosa. Mo karolong ya pholo le boitekanelo, dikopo tse di kaelwang ke BM di tlhamiwa le go dirisiwa go rarabolola mathata a tlhokomelo ya pholo ya bašwa – bogolosegolo mo ntheng ya boitekanelo jwa tlhologanyo le jwa maitsholo – ka mokgwa wa go dirisa didirisiwa tsa go tlhatlhaba, di-chatbot tsa kalafi le go tsaya kgato mo boitekanelong jwa setšhaba. 15 20

Dithekenoloji tseno di dira gore bašwa ba ba mo maemong a a kotsi ba kgone go thusiwa ka bonako, ba kgone go bona ditirelo tsa kalafi le go nna le seabe mo go tsona, le gore batho ba nne le kitso e e oketsegileng ka dikgang tsa boitekanelo jwa setšhaba. Dithekenoloji tsa BM gape di baka dikgwetlho mo bašweng tse di tlhokang go rarabololwa ke batshegetsi ba ba farologaneng go sireletsa le go tshegetsa ditshwanelo tsa bašwa. Malebana le go nna le sephiri go na le matshwenyego a magolo ka fa ditshamekisi tsa BM le didirisiwa tsa thekenoloji di ka kokoanyang le go boloka tshedimosetso ya motho ka namana. Bothata bongwe jo bogolo ka ga BM ke kutsokwalo mo baithuti ba dirisang tshedimosetso ya bakwadi ba bangwe kwa ntle ga go kaya gore ba e tsere kae. 25

Go na le kotsi ya gore tshedimosetso ya sephiri ya bašwa e ka senngwa fa e le gore dikhampani tse di dirang dithekenoloji tsa BM ga di tlhologanye sentle gore di phutha tshedimosetso ya badirisi jang, di e boloka kae, ke mang a ka e bonang le gore go ka dirwa eng ka yona. 30

Permission to reproduce items where third-party owned material protected by copyright is included has been sought and cleared where possible. Every reasonable effort has been made by the publisher (UCLES) to trace copyright holders, but if any items requiring clearance have unwittingly been included, the publisher will be pleased to make amends at the earliest possible opportunity.

To avoid the issue of disclosure of answer-related information to candidates, all copyright acknowledgements are reproduced online in the Cambridge Assessment International Education Copyright Acknowledgements Booklet. This is produced for each series of examinations and is freely available to download at www.cambridgeinternational.org after the live examination series.

Cambridge Assessment International Education is part of Cambridge Assessment. Cambridge Assessment is the brand name of the University of Cambridge Local Examinations Syndicate (UCLES), which is a department of the University of Cambridge.